

El total dels concerts de la Generalitat amb les escoles de l'Opus: 450 milions d'euros públics

Des de l'any 2001 i fins al curs escolar vigent, la Generalitat ha destinat un total de 453 milions d'euros a 16 escoles catalanes vinculades a l'Opus Dei. Les forces independentistes havien arribat a un preacord per no renovar els concerts amb els centres que segreguen per sexes, però el Govern espanyol, via 155, ha anunciat que els convenis seguiran vigents. CRÍTIC ha tingut accés a la quantitat total de diners públics que han rebut aquests centres els últims 17 anys, des del govern de Jordi Pujol, passant pels dos tripartits, per Artur Mas i pel Govern de Junts pel Sí.

Text: Laura Aznar / @LauraAzLlu | Fotos: Ivan Giménez

A Catalunya hi ha 16 escoles vinculades a l'Opus Dei que reben diners públics en forma de concerts amb el Departament d'Ensenyament. Sota l'argument que aposten per l'educació diferenciada, aquests centres segreguen l'alumnat per sexes, cosa que vol dir que només admeten o bé nens o bé nenes. Segons les dades del Departament d'Ensenyament, obtingudes per CRÍTIC mitjançant una sol·licitud d'accés a la informació pública, **en els darrers 17 anys la Generalitat ha destinat 453 milions d'euros públics a aquests centres**. Des del curs 2001/2002, el primer del qual el Departament afirma tenir dades disponibles, les dotacions han estat cada vegada més generoses, i van arribar al pic màxim de 31,6 milions d'euros el 2009. Durant els anys més durs de la crisi, els concerts es van reduir simbòlicament, fins als 28,5 milions, i aquest darrer curs han tornat a superar la barrera dels 30 milions d'euros. Els concerts, tant aquests com els que rep qualsevol altre col·legi de Catalunya, estan reglats i són en funció de les unitats educatives concertades i de l'alumnat de cada centre.

[CRÍTIC ja va publicar](#) el 2016, per primera vegada, les dades oficials del Departament d'Ensenyament relatives als concerts de la Generalitat amb els col·legis vinculats a l'Opus Dei. En aquella ocasió, vam documentar les quantitats que s'havien transferit als centres des de l'any 2010. Però la informació relativa a l'històric dels concerts, que van començar el 1995 malgrat que la Direcció General de Centres Concertats i Privats assegura no disposar de dades anteriors al curs 2001/2002, era, fins avui, inèdita. També l'["Anuari Mèdia.cat dels Silencis Mediàtics"](#) el 2014 ja havia denunciat i quantificat el finançament d'aquestes escoles.

Al llarg dels darrers 17 anys, el 'top 5' dels col·legis més beneficiats l'encapçala **Xaloc, que ha rebut més de 54 milions d'euros** i que anualment ingressa quantitats que voregen o superen els 3 milions. La segueixen **Bell-lloc del Pla (51,3 M€)**, **La Farga (49,2 M€)**, **La Vall (46 M€)** i **Viaró (38,9 M€)**. El darrer centre només contracta professors homes excepte en l'etapa infantil, on sí que hi ha dones. Per aquesta raó i arran d'una denúncia presentada per la CGT, la Inspecció de Treball va proposar multar l'escola amb 50.000 euros, per haver vulnerat el principi d'igualtat de tracte

d'oportunitats en l'accés al treball i el dret de la dona a la igualtat en la promoció professional. La Direcció General de la Inspecció de Treball haurà de prendre la decisió final sobre la multa, després d'estimar el recurs que ha presentat el centre.

A l'altre extrem de la taula, els col·legis que han rebut menys diners públics durant els últims 17 anys han estat **Terraferma (10,6 M€)**, **Airina (9,8 M€)** i **Mestral (9,2 M€)**, tot i que l'últim va fusionar-se amb **Montclar** el curs 2016/2017, de manera que els recursos que se li han assignat els dos darrers anys s'han sumat als que ha percebut l'altra escola.

L'Opus Dei no és propietari de cap d'aquests centres, però sí que hi manté una relació per mitjà de la qual la prelatura s'ocupa de la formació cristiana de l'alumnat, la qual cosa vol dir que hi aporta els professors de religió i aquests reben un sou provinent de l'escola pels serveis que ofereixen. Tanmateix, segons fonts de la prelatura consultades per CRÍTIC, cinc d'aquests col·legis -Viaró, Bell-lloc del Pla, Pineda, Xaloc i Avantis- són **obres d'apostolat corporatiu**, cosa que vol dir que l'Opus Dei assumeix la garantia moral en la formació cristiana que s'hi dona per mitjà d'un conveni. Amb els altres 11 col·legis aquest compromís també existeix; però, segons les mateixes fonts, "és fruit d'un acord verbal".

La titularitat de les escoles de la llista està en mans de societats anònimes. La majoria d'aquestes (10 de les 16) pertanyen a la **Institució Familiar d'Educació**, una empresa que va néixer fruit de la iniciativa d'un grup de pares. El seu símil a Madrid és **Fomento de Centros de Enseñanza**, una societat propietària de diversos col·legis arreu de l'Estat espanyol. A Catalunya hi té l'escola per a noies Canigó, dotada amb 32,7 milions d'euros al llarg dels últims 17 anys.

Infografia: HELENA OLCINA

Partidaris i detractors: segregació o educació diferenciada?

A excepció d'Avantis, que és un centre d'educació infantil, la resta d'escoles segreguen l'alumnat per sexes. Els defensors d'aquest model argumenten que l'educació diferenciada augmenta el rendiment dels alumnes i que és una aposta per la igualtat d'oportunitats, en tant que d'aquesta manera és més fàcil trencar els estereotips de gènere presents a les aules. Per contra, els seus detractors consideren que la segregació comporta greus problemes de desconeixement i dificulta la convivència entre persones de diferents sexes.

La relació entre els centres de la llista i l'Opus Dei és un dels arguments que determinats sectors de la comunitat educativa fan servir per demanar que se'ls retirin els concerts. "L'Opus és molt fonamentalista i organitza, administra i transmet la seva ideologia a les escoles", exposava Rosa Cañadell en una entrevista a CRÍTIC. L'exportaveu del sindicat de mestres USTEC-STEs mostrava la seva preocupació pel fet que es deixi l'educació dels infants en mans de centres religiosos "amb un ideari molt concret i que, en certa manera, poden estar adoctrinant-los". "És nefast i negatiu per a l'alumnat, per a la societat i per al futur", reblava Cañadell.

Una imatge de l'escola La Farga, a l'Hospitalet de Llobregat. FOTO: IVAN GIMÉNEZ

Un vincle que es remunta al Govern de Pujol

Els concerts amb les escoles de l'Opus van iniciar-se durant el Govern de Jordi Pujol, però mai no s'han suprimit, ni tan sols quan a la Generalitat han governat les esquerres. De fet, la Llei d'educació de Catalunya (LEC), que preveu la dotació pública d'aquests centres, es va aprovar durant el segon tripartit, amb l'aval del PSC, de CiU i d'ERC. En aquell moment, ICV-EUiA [se'n va desmarcar](#) pel seu desacord en aquesta qüestió.

La victòria d'Artur Mas i el seu mandat coincideixen amb els anys més durs de la crisi econòmica, però no per això els concerts van desaparèixer. L'Executiu convergent els va tornar a validar i llavors tots els partits d'esquerres van mostrar la seva oposició. L'any 2014, el PSC, ERC, ICV-EUiA i la CUP, així com diversos sindicats, associacions de famílies d'alumnes (AFA) i el moviment estudiantil, van tornar a posar qüestió les subvencions que reben les escoles vinculades a l'Opus Dei i van demanar que es retiresin, però la proposta no va tirar endavant pels vots conjunts de CiU i del PP. Aquell any, **la que era consellera d'Ensenyament, Irene Rigau, va decidir passar per alt les crítiques de la comunitat educativa i dels partits de l'oposició i renovar els concerts per quatre anys més.**

Durant la legislatura passada, el PSC, que va reconèixer que havia estat "un error" permetre les injeccions públiques a aquest tipus de centres, va registrar una proposició al Parlament per reformar la LEC amb l'objectiu d'eliminar aquestes dotacions. A la iniciativa dels socialistes s'hi va sumar la proposició de llei presentada per Catalunya Sí Que es Pot, que també reclamava modificar la Llei d'educació per suspendre el finançament públic de les escoles de l'Opus. La proposta va comptar amb el suport de la CUP i del PSC, l'abstenció de Ciutadans i la negativa de JxSí i del PP, que van aconseguir tombar-la. Esquerra, que dos anys abans s'havia mostrat favorable a la suspensió dels concerts, va justificar el seu vot contrari a la proposició al·legant que aquestes dotacions estaven blindades per la Llei orgànica per a la millora de la qualitat educativa (LOMQE), de rang superior. Tot i això, els republicans van instar el Govern a no renovar els concerts quan aquests finalitzessin.

El finançament públic que reben els 16 centres de l'Opus va ser també un dels cavalls de batalla entre el Govern de Puigdemont i els cupaires. La vigència dels contractes actuals era l'argument que fins ara s'havia fet servir per no revertir-los. Recentment, però, hi havia hagut un apropament entre les forces independentistes que s'havia materialitzat en [un preacord entre JxCat, ERC i la CUP](#) per no renovar aquests concerts, que caducaven enguany. Els anticapitalistes havien impulsat un document que els altres dos partits pretenien signar el mateix dia de la investidura frustrada de Puigdemont.

Però el PP se servirà del 155 per donar un revés a aquest pacte: **el Govern espanyol farà valdre la seva intervenció sobre el Departament d'Ensenyament per renovar tots els concerts educatius**. Aquesta mesura allargarà quatre anys més els 1.956 concerts que actualment hi ha amb els centres d'infantil i de secundària, entre els quals també s'inclouen els de l'Opus. Pel que fa als de primària, que tenen una vigència de sis anys, no expiraran fins al 2020.

La setmana passada, l'amenaça del PP d'incloure la denominada "casella del castellà" en els formularis de preinscripció escolar del curs vinent va traspalsar la comunitat educativa. Aquest dimarts, però, la Federació d'Associacions de Mares i Pares de Catalunya (FAPAC), el sindicat USTEC-STEs i els sindicats d'estudiants han advertit que la mesura del Govern espanyol és "[una cortina de fum](#)" que pretén ocultar el seu veritable objectiu: aprovar la renovació dels concerts educatius.

La decisió del Partit popular relativa a donar continuïtat als concerts encara no és definitiva. Primer s'ha d'elaborar una memòria econòmica de la mesura, cursar la resolució i publicar-la al 'Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya'. La comunitat educativa confia que aquest marge de temps s'aprofiti per retirar, com a mínim, els concerts existents amb els 16 centres de l'Opus Dei.

Instal·lacions esportives de l'escola La Farga, a Sant Cugat del Vallès / IVAN GIMÉNEZ

Més de 8.000 grups classe concertats des del 1995

Les dades facilitades pel Departament d'Ensenyament només inclouen les dotacions econòmiques totals atorgades des del curs 2001/2002. La Generalitat afirma que no disposa d'informació anterior a aquesta data sobre les aportacions econòmiques efectuades als centres. Així i tot, la documentació a la qual ha accedit CRÍTIC també inclou un històric del nombre d'unitats concertades, és a dir, el nombre total de classes finançades amb diners públics, que es remunta al curs 1995/1996. **Al llarg de 23 anys, la Generalitat ha subvencionat un total de 8.527 grups classe de les escoles de l'Opus**, que inclouen línies d'educació infantil, primària, secundària, batxillerat i cicles formatius de formació professional.

D'altra banda, des del curs 2001/2002, tres d'aquests centres també es van beneficiar de subvencions per al finançament d'activitats complementàries de l'alumnat amb necessitats educatives específiques. Les dotacions van finalitzar l'any 2010, coincidint amb l'auge de la crisi; però, entre el 2001 i el 2010, les escoles Bell-lloc del Pla, Les Alzines i Airina van gaudir de 370.036 euros per aquest concepte, que van sumar-se a les quantitats que van rebre en virtut dels concerts educatius, equivalents a 96,6 milions en total.

A més, per la contractació de personal que atengués les necessitats educatives específiques, des del 2001 fins al curs vigent la Generalitat ha subvencionat totes aquestes escoles amb un total d'1,06 milions d'euros. El rànquing de les més beneficiades per aquestes subvencions l'encapçala La Farga, amb 219.208 euros, seguida de Les Alzines (128.405 €), Terraferma (125.059 €), La Vall (118.580 €) i Bell-lloc del Pla (117.183 €). Les quantitats atorgades a aquests cinc centres també se sumen als diners que han percebut durant aquest període en forma de concerts: 192,5 milions d'euros en total.